

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Poročilo o trgu železniških storitev in aktivnostih agencije za leto 2019

Ljubljana, junij 2020

Predmetno poročilo je informativne narave. Vsebuje podatke pridobljene skozi četrtletna zbiranja ali drugače zbrane podatke. Zaradi naknadnih popravkov so možna odstopanja od že predhodno objavljenih podatkov. Analize, ki v tem poročilu niso vključene, so lahko vključene v naslednjih poročilih Agencije. Agencija si pridružuje pravico odločanja o vsebini svojih poročil.

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Kazalo

Uvod.....	3
1. Stanje na trgu železniških storitev v Sloveniji	5
2. Odločanje agencije v upravnem postopku	15
3. Mednarodno sodelovanje	16
4. Primerjava stanja na trgu v Republiki Sloveniji z drugimi evropskimi državami	16
Kazalo grafov.....	18
Kazalo tabel.....	19

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Uvod

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije (v nadaljevanju: agencija) je pripravila poročilo o trgu železniških storitev na območju javne železniške infrastrukture v letu 2019. Poročilo obravnava stanje na trgu železniških storitev v Sloveniji in aktivnosti agencije, v zaključku pa obravnava primerjavo razvoja trga v Republiki Sloveniji z drugimi državami članicami EU, EGP in kandidatki za vstop v EU, na podlagi kazalnikov, ki so objavljeni v 8. letnem poročilu o razvoju trga, ki ga je pripravilo združenje neodvisnih regulatorjev s področja železniškega prometa, IRG-Rail. Podatke o opravljenem delu je agencija prejela s strani prevoznikov, ki opravljajo storitve železniškega prevoza potnikov in blaga.

Temeljno načelo politike Evropske Unije je oblikovanje enotnega evropskega trga. Trajnostni razvoj prometnega omrežja Evropske Unije je predpogoj za uresničitev tega cilja. Zato so države članice pričele z izvajanjem ukrepov za postopno odpiranje trga storitev tudi na področju železniškega prometa za čezmejno konkurenco.

Za zagotovitev pravičnega in enakopravnega dostopa do javne železniške infrastrukture in svobodne konkurence pri zagotavljanju storitev v železniškem prometu, so države članice EU ustanovile neodvisne regulatorne organe.

Pristojnosti agencije na tem področju so opredeljene v 18.d členu Zakona o železniškem prometu (Uradni list RS, št.99/15 – uradno prečiščeno besedilo in 30/18). Ena izmed temeljnih nalog agencije na tem področju je, da po uradni dolžnosti spremlja konkurenco na trgu železniških prevoznih storitev ter ukrepa, če ugotovi kršitve svobodne konkurence ali kršitve predpisov glede dodeljevanja vlakovnih poti ter določanja in zaračunavanja uporabnine s strani upravljavca javne železniške infrastrukture (v nadaljevanju: JŽI), ali če ugotovi kršitve svobodne konkurence pri dostopu do dodatnih železniških storitev s strani ponudnikov teh storitev. V tem okviru ima agencija pravico zahtevati tudi informacije, ki jih potrebuje za statistične namene.

Povzetek:

- v letu 2019 je obseg opravljenega dela v železniškem tovornem prometu na omrežju RS, v primerjavi v letom 2018, ostal praktično nespremenjen. Je pa v zadnjih štirih letih opazen trend rasti tako na področju opravljenega dela, kot tudi prepeljanega blaga;
- največji tržni delež, in sicer 83 %, na trgu tovornega prometa ima še vedno prevoznik SŽ-Tovorni promet, d.o.o., vendar pa je ta tržni delež, v primerjavi s konkurenčnimi prevozniki, iz leta v leto manjši;
- primerjava trga v Republiki Sloveniji z drugimi evropskimi državami kaže, da je trg storitev v železniškem tovornem prometu v Republiki Sloveniji v zadnjih letih naraščal hitreje od evropskega povprečja;

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

- število prepeljanih potnikov na JŽI RS, kot tudi obseg opravljenega dela v železniškem potniškem prometu, se je v letu 2019, v primerjavi z letom 2018, povečalo. S tem se nadaljuje trend rasti števila prepeljanih potnikov na JŽI RS, ki traja od leta 2017;
- skladno s praktično nespremenjenim obsegom opravljenega dela prevoznikov v tovornem prometu je v letu 2019 ostalo nespremenjeno tudi število dodeljenih vlakovnih poti;
- v drugi polovici leta 2019 so v tovornem prometu na JŽI RS s prevozi pričeli, poleg obstoječih, še prevozniki Primol Rail, d.o.o., InRail in Train Hungary.

1. Stanje na trgu železniških storitev v Sloveniji

1.1. Upravljavec javne železniške infrastrukture

Javna železniška infrastruktura (v nadaljevanju: JŽI) je grajeno javno dobro v lasti Republike Slovenije. Upravljavec JŽI je družba **Slovenske železnice – Infrastruktura, d.o.o., Kolodvorska ul.11, 1000 Ljubljana**, ki ima z Republiko Slovenijo sklenjeno pogodbo o izvajanju obvezne gospodarske javne službe vzdrževanja, obratovanja in obnavljanja JŽI, za obdobje od 1.1.2016 do 31.12.2020.

1.2. Prevozniki v železniškem prometu

V letu 2019 je imelo v Sloveniji izdano licenco za opravljanje prevoznih storitev v železniškem prometu sedem prevoznikov, in sicer:

Tabela 1: Izdane licence prevoznikov v železniškem prometu

Prevozniki v tovornem prometu	Datum izdaje licence
Slovenske železnice - Tovorni promet, d.o.o., Kolodvorska ul. 11, SI-1000 Ljubljana	08.07.2013
Adria Transport d.o.o., Vojkovo nabrežje 38, SI-6501 Koper	04.09.2008
Luka Koper, d.d., pristaniški in logistični sistem, Vojkovo nabrežje 38, SI-6501 Koper	02.11.2009
Rail Cargo Carrier, družba za železniški tovorni promet, d.o.o. Metelkova ulica 7, SI-1000 Ljubljana	24.11.2014
Primol - Rail d.o.o., Grčarevec 5d, 1370 Logatec	06.01.2017
Ten Rail d.o.o., Avtomobilska ulica 12, 2000 Maribor	10.07.2018

Prevoznik v potniškem prometu	Datum izdaje licence
Slovenske železnice - Potniški promet, d.o.o., Kolodvorska ul. 11, SI-1000 Ljubljana	08.07.2013

Vir: Javna agencija za železniški promet RS

Prevoznik Luka Koper, d.d., prevoznih storitev na širšem omrežju JŽI ne izvaja, saj ima varnostno spričevalo le za izvajanje storitev premika vlakov na območju postaje Koper tovorna.

Storitve v mednarodnem ter notranjem in čezmejnem regijskem železniškem potniškem prometu na JŽI izvaja le prevoznik, Slovenske železnice – Potniški promet, d.o.o.

1.3. Trg storitev v železniškem tovornem prometu

V letu 2019 je bilo na območju JŽI Republike Slovenije prepeljanih 21,97 milijonov ton blaga, kar je za 3,05 % več kot v letu 2018. Prevozniki so v letu 2019 opravili skupno 5,3 milijard neto tonskih kilometrov oz. 3,04 % več kot v letu 2018.

Tabela 2: Količina prepeljanega blaga na območju JŽI RS v I. 2019

	Prepeljan tovor [ton]	Primerjava 2019/2018
Notranji promet	689.157	102,17%
Mednarodni promet	21.277.437	103,08%
Od tega: Uvoz	4.640.879	105,07%
Izvoz	2.510.013	97,39%
Kopenski tranzit	3.408.054	107,79%
Luški tranzit	10.718.491	102,22%
Skupaj	21.966.594	103,05%

Vir: SŽ-Tovorni promet, Rail Cargo Carrier, Adria Transport

Tabela 3: Obseg opravljenega dela na območju JŽI RS v I. 2019

	Opravljenno delo [ntkm]	Primerjava 2019/2018
Notranji promet	101.080.708	111,48%
Mednarodni promet	5.207.076.837	102,89%
Od tega: Uvoz	794.810.480	105,46%
Izvoz	373.012.498	94,37%
Kopenski tranzit	866.988.637	105,62%
Luški tranzit	3.172.265.223	102,63%
Skupaj	5.308.157.545	103,04%

Vir: SŽ-Tovorni promet, Rail Cargo Carrier, Adria Transport

Podatki v gornjih tabelah kažejo zelo majhen delež prepeljanega blaga (3,2 %) in s tem tudi opravljenega dela v notranjem prometu (1,9 %) v primerjavi z mednarodnim prometom. Poglavitni razlog za takšno stanje je, da je Slovenija, zaradi zelo ugodne lege kopskega pristanišča, tranzitna država za zaledne države, predvsem za Avstrijo, Madžarsko, Češko, Slovaško in južni del Nemčije, poleg tega pa železniški transport ni konkurenčen cestnemu prometu na krajše razdalje.

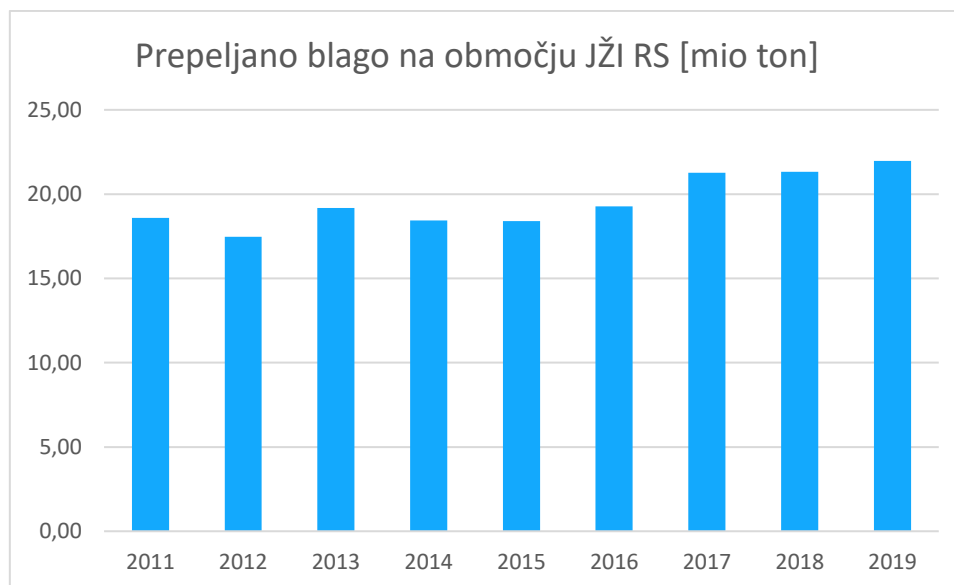
Stanje gospodarstva še vedno pozitivno vpliva na povpraševanje po storitvah prevoza blaga po železnici in s tem na ohranjanje količine prepeljanega blaga.

AKOS

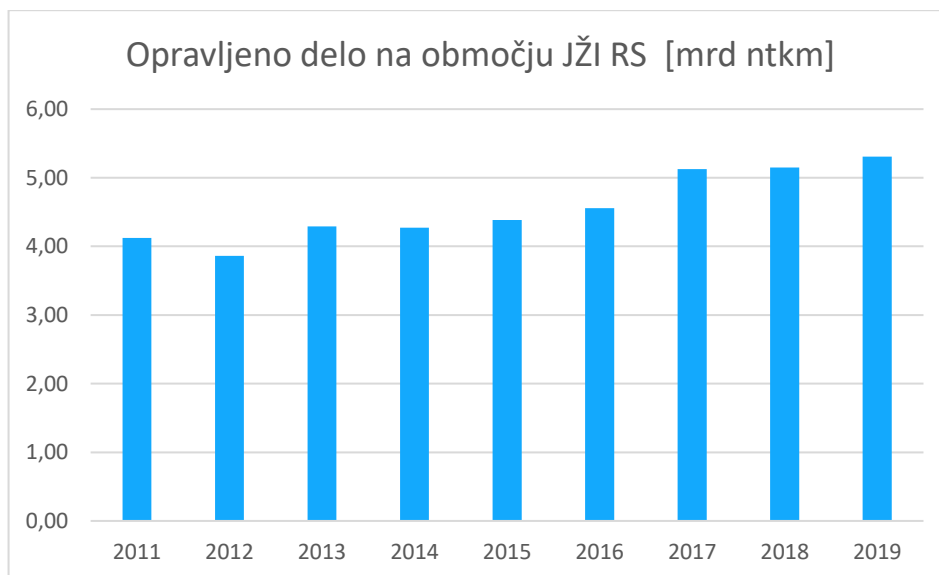
AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Graf 1: Prepeljano blago na območju JŽI RS [mio ton]

Vir: AKOS

Graf 2: Opravljeno delo na območju JŽI RS [mrd ntkm]

Vir: AKOS

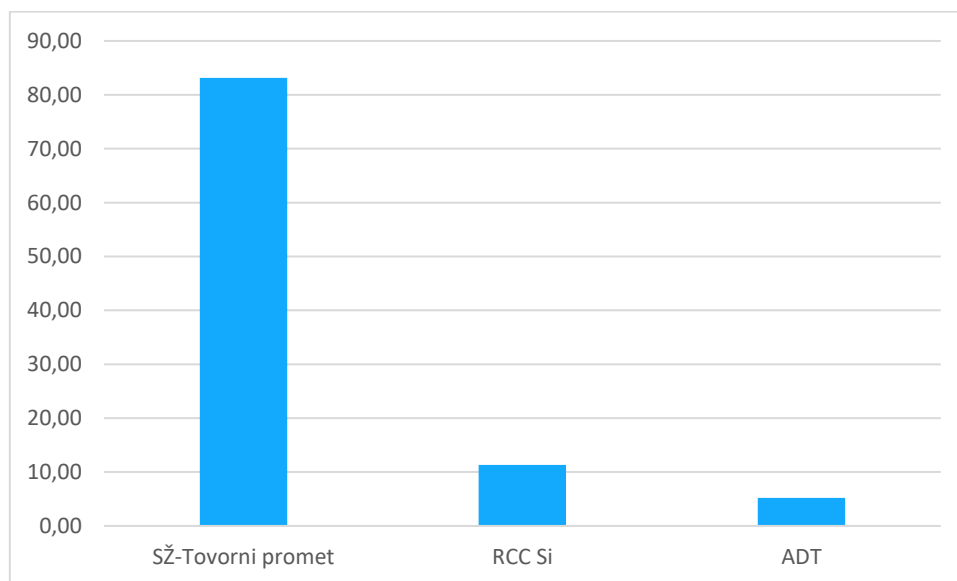
1.3.1. Tržni deleži prevoznikov v tovornem prometu

V letu 2019 je storitve v železniškem tovornem prometu na JŽI izvajalo pet prevoznikov:

- Slovenske železnice – Tovorni promet, d.o.o.;
- Rail Cargo Carrier, d.o.o.;
- Adria Transport, d.o.o.;
- Primol-Rail, d.o.o.;
- InRail in
- Train Hungary.

Prevozniki Primol Rail, d.o.o., InRail in Train Hungary so s prevozi na JŽI v Sloveniji pričeli šele v drugi polovici leta 2019. Njihov skupni tržni delež, glede na skupno opravljeno delo vseh prevoznikov, je manjši od enega odstotka (0,31 %), zato jih na grafih ni zaznati oz. jih ne prikazujemo.

Graf 3: Tržni deleži prevoznikov v tovornem prometu na območju JŽI v I. 2019 glede na opravljeno delo [%]

Vir: AKOS

Družba Rail Cargo Carrier, oziroma Rail Cargo Austria AG, Podružnica Ljubljana, je na trg vstopila v letu 2009. Pred tem je prevozne storitve v železniškem tovornem prometu izvajala le družba Slovenske železnice. Družba Adria Transport je prevozne storitve na JŽI Republike Slovenije pričela izvajati v letu 2011.

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Graf 4: Tržni deleži prevoznikov v tovornem prometu v obdobju 2011-2019

Vir: AKOS

Iz grafa 4 je razvidno da ima, v opazovanem obdobju od leta 2011 pa do danes, največji tržni delež v tovornem prometu SŽ-Tovorni promet. Ne glede prevladujoč položaj na trgu s strani prevoznika SŽ-Tovorni promet, pa je opaziti, da se konkurentom tržni delež iz leta v leto viša.

1.4. Trg storitev v železniškem potniškem prometu

Storitve prevoza potnikov v mednarodnem ter notranjem in čezmejnem regijskem železniškem prometu na območju JŽI izvaja le prevoznik, Slovenske železnice – Potniški promet, d.o.o.

Kar 95,9 % vseh potnikov je bilo prepeljanih v okviru obvezne gospodarske javne službe prevoza potnikov v notranjem in čezmejnem regijskem prometu, medtem ko je bilo 4,2 % potnikov prepeljanih z naslova komercialnih voženj, kot so, na primer, agencijski vlaki. Slika se v primerjavi z letom 2018 praktično ni spremenila.

Tabela 4: Delež prepeljanih potnikov z naslova OGJS in komercialnih voženj v letu 2019

	OGJS	Komerc.	skupaj
Notranji promet	88,38%	3,93%	92,31%
Mednarodni promet	7,47%	0,22%	7,69%
skupaj	95,85%	4,15%	100%

Vir: SŽ-Potniški promet

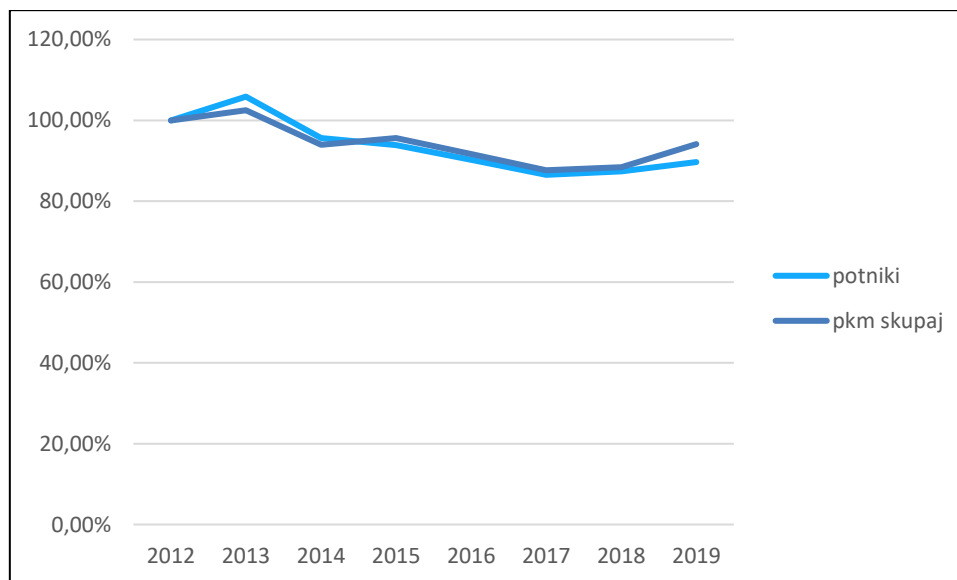
Tabela 5: Delež opravljenega dela (v potniških km) v letu 2019

	OGJS	Komerc.	skupaj
Notranji promet	75,36%	0,67%	76,03%
Mednarodni promet	23,20%	0,77%	23,97%
skupaj	98,56%	1,44%	100%

Vir: SŽ-Potniški promet

Za razliko od tovornega prometa, kjer prevozniki beležijo rast prepeljanega blaga in obsega opravljenega dela, je v potniškem prometu od leta 2012 do 2019 zaznati trend padanja števila prepeljanih potnikov in s tem tudi obseg opravljenega dela na omrežju JŽI Republike Slovenije. Ne glede na ta splošni trend, pa lahko iz spodnjega grafa vidimo ustavitev trenda padanja že v letu 2017 in dokaj občutno rast v letu 2019. V letu 2019 je namreč, v primerjavi z letom 2018, bilo 352.375 več prepeljanih potnikov in za kar 42.449.371 več opravljenih potniških kilometrov. Razlog za večje število opravljenih potniških kilometrov in večjega števila prepeljanih potnikov je predvsem v uvedbi enotne vozovnice IJPP za dijake in študente, uvedbi nakupa vozovnic preko spleta, ponovno vzpostavljene povezave z direktnim vlakom do Trsta, letališča Trst in Vidma in tudi zaradi izboljšanja ponudbe, kot npr. storitev »Turist vikend«, ko se ob vikendih in praznikih znižajo cene prevozov za 30 % itd.

Graf 5: Gibanje števila prepeljanih potnikov in opravljenega dela v obdobju 2012 - 2019

Vir: AKOS

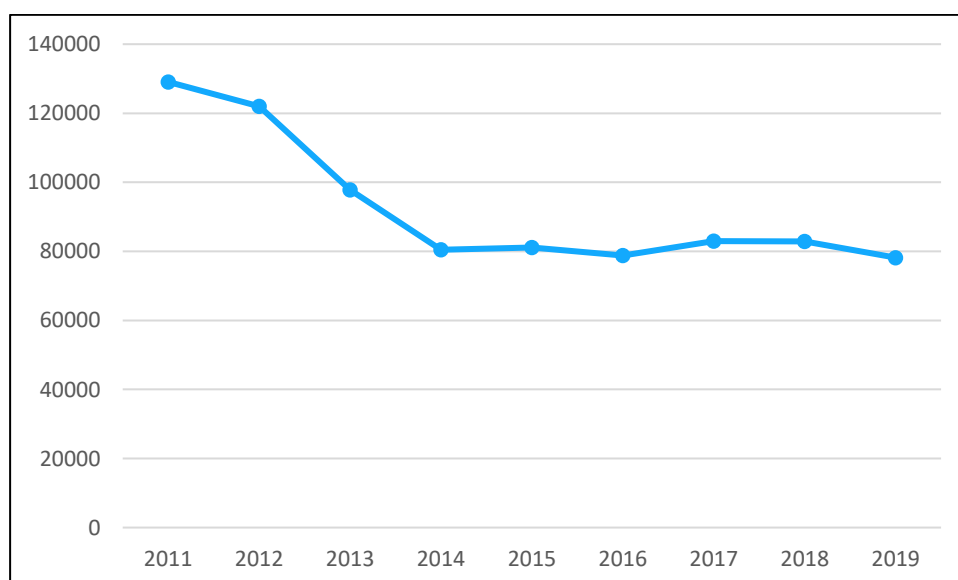
1.5. Analiza realizacije dodeljenih vlakovnih poti

V letu 2019 je agencija nadaljevala s spremljanjem dodeljevanja vlakovnih poti posameznim prevoznikom in izdelovanjem mesečnih analiz realizacije dodeljenih vlakovnih poti. Glavni namen analiz je ugotavljanje izkoriščenosti infrastrukturnih zmogljivosti.

1.5.1. Realizacija dodeljenih vlakovnih poti prevoznikov v tovornem prometu

Na podlagi opravljenih analiz za področje tovornega prometa, je bilo v preteklosti zaznati velik delež nerealiziranih ali odpovedanih dodeljenih vlakovnih poti (tudi preko 50 %), pri čemer so prevozniki (oziroma prosilci za vlakovne poti) v železniškem tovornem prometu v rednem postopku naročali večje število vlakovnih poti od dejansko potrebnih. To je izkazovalo nerealno stanje zasedenosti razpoložljivih infrastrukturnih zmogljivosti, zlasti na glavnih in najbolj obremenjenih trasah. Takšno stanje je navidezno zmanjševalo število prostih (kataloških) tras, ki naj bi bile trenutnim in novim potencialnim prevoznikom na razpolago za dodelitev po ad-hoc postopku (dodelitev tras za določen namen). S tem se je zmanjševala možnost, da bi upravljavec na JŽI privabil nove potencialne prevoznike ter jim ponudil dejansko razpoložljive infrastrukturne zmogljivosti. Veliko število odpovedi dodeljenih vlakovnih poti v železniškem tovornem prometu so predstavniki prevoznikov opravičevali z dejstvom, da se je, zaradi gospodarske krize, zmanjšalo povpraševanje po storitvah prevoza blaga po železnici.

Graf 6: Število dodeljenih vlakovnih poti prevoznikom v tovornem prometu v obdobju 2011-2019:

Vir: AKOS

Stanje se je v zadnjih letih nekoliko izboljšalo, v letu 2017 pa se je število odpovedi prevoznikov Rail Cargo Carrier in Adria Transport ponovno povečalo in v sledečih letih 2018 in 2019 ostalo relativno konstantno.

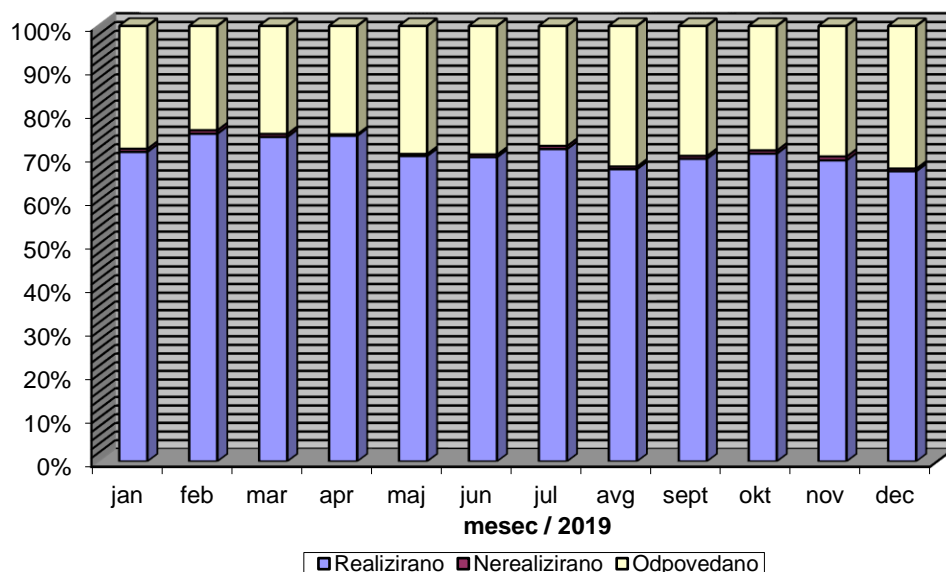

Na ta problem je agencija opozarjala že Javno agencijo za železniški promet, ki je imela pristojnost dodeljevanja vlakovnih poti, opozarja pa tudi upravljavca, torej SŽ-Infrastruktura, d.o.o., ki je sedaj pristojen za dodeljevanje vlakovnih poti. Skladno z Uredbo o dodeljevanju vlakovnih poti, uporabniki in režimu učinkovitosti na javni železniški infrastrukturi lahko upravljavec (oziroma dodeljevalni organ) prosilcu lahko odvzame vlakovno pot, če jo je le-ta v neprekinjenem obdobju najmanj enega meseca izkoristil manj kot 30 % od odobrene možnosti uporabe.

Upravljavec mora, skladno z zgoraj omenjeno uredbo, prosilcu vlakovno pot odvzame v primeru, če je prosilec dodeljeno vlakovno pot na preobremenjeni javni železniški infrastrukturi izkoristil v obdobju najmanj enega meseca manj kot 75 odstotkov od odobrene možnosti uporabe. V letu 2019 je upravljavec na preobremenjeni javni železniški infrastrukturi odvzel dve vlakovni poti.

Po prepričanju agencije je še vedno razlog za veliko število odpovedanih tras dejstvo, da imajo prevozniki možnost odpovedi vlakovnih poti šest ur pred voznorednim odhodom vlaka, brez finančnih posledic.

Graf 7: Realizacija dodeljenih vlakovnih poti prevoznika SŽ-TP v I. 2019:

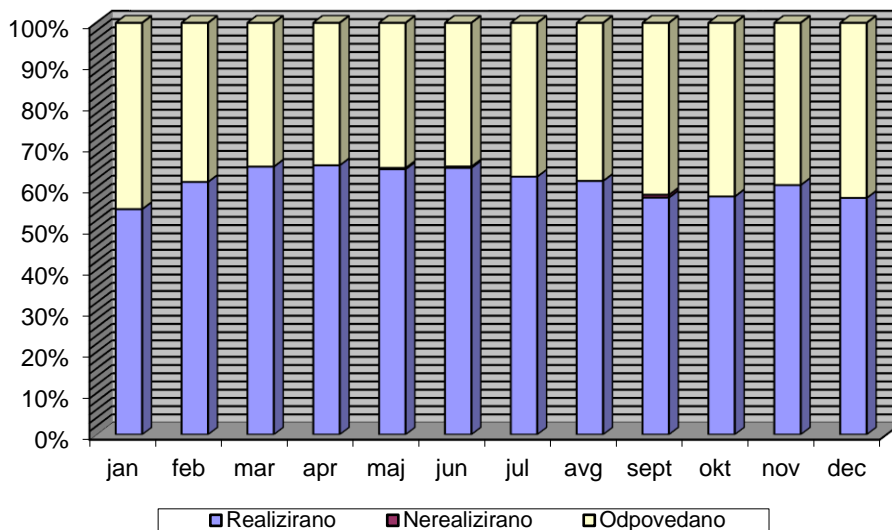

Vir: AKOS

Prevozniku Rail Cargo Carrier je bilo v I. 2019 dodeljenih za 213 manj vlakovnih poti kot v I. 2018, realiziral pa jih je več, in sicer za 478. Število odpovedanih vlakovnih poti prevoznika RCC v letu 2019 predstavlja 30 % delež vseh njemu dodeljenih vlakovnih poti. V primerjavi z letom 2018 je to razmerje izboljšal, saj je v tem letu imel odpovedanih vlakovnih poti v višini 39 %.

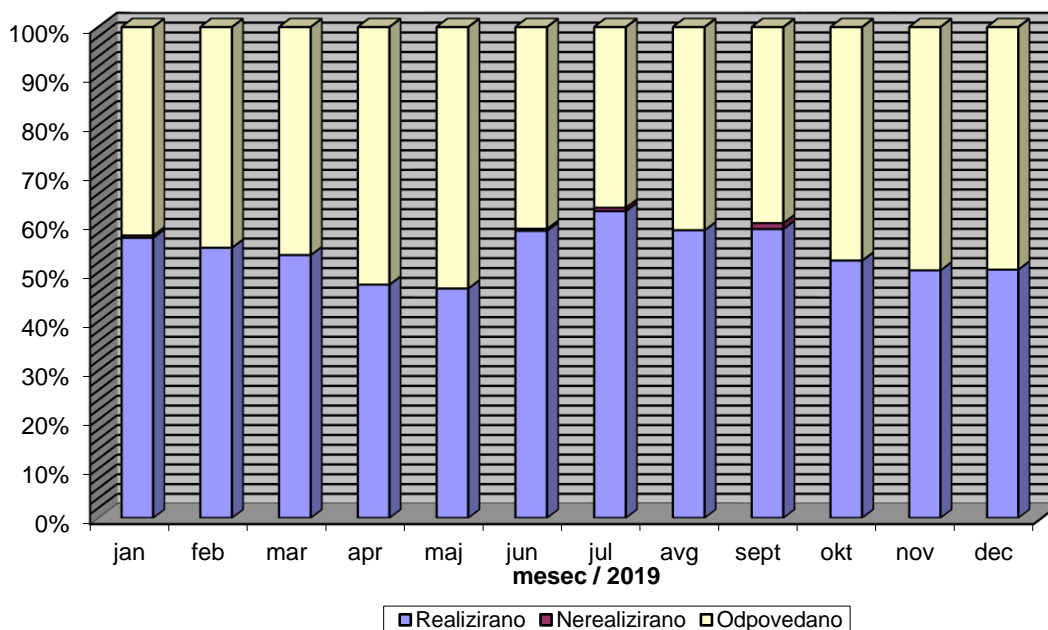
Graf 8: Realizacija dodeljenih vlakovnih poti prevoznika RCC v I. 2019:

Vir: AKOS

Prevozniku Adria Transport, d.o.o., je bilo v I. 2019 dodeljenih skupno 453 vlakovnih poti manj kot v letu 2018. Analiza realizacije dodeljenih vlakovnih poti prevozniku Adria Transport izkazuje, da je prevoznik v letu 2019 odpovedal kar 45 % (v letu 2018 41 %) vlakovnih poti. Ti podatki kažejo na to, da prevoznik naroča bistveno večje število vlakovnih poti, kot jih dejansko potrebuje.

Graf 9: Realizacija dodeljenih vlakovnih poti prevoznika ADT v I. 2019:

Vir: AKOS

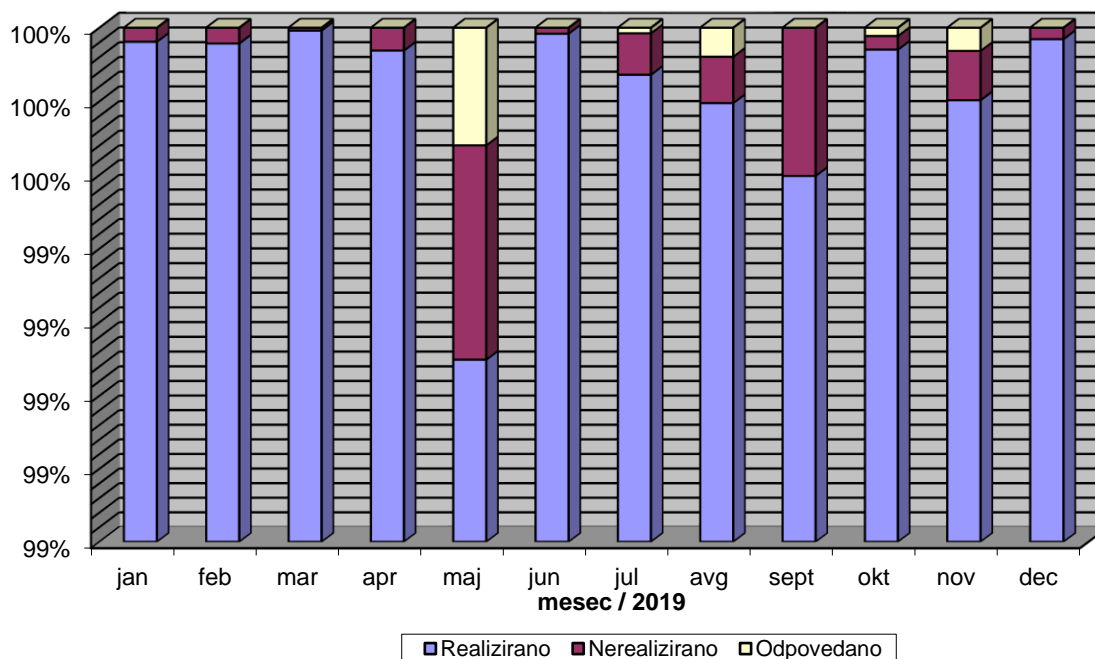

Prevoznik In Rail je v letu 2019 realiziral vseh 13 dodeljenih vlakovnih poti. Prevozniku Primol je bilo v letu 2019 dodeljenih 77 vlakovnih poti. Od tega jih je odpovedal v višini 26 %, realiziral pa v višini 69 %. Prevozniku Ten Rail je bilo v letu 2019 dodeljeno 45 vlakovnih poti. Od teh jih je odpovedal samo v višini 4 %.

1.5.2. Realizacija dodeljenih vlakovnih poti prevoznika v potniškem prometu

Za razliko od železniškega tovornega prometa, kjer se pojavlja velik delež nerealiziranih in odpovedanih vlakovnih poti, pa analize realizacije dodeljenih vlakovnih poti v železniškem potniškem prometu izkazujejo občutno boljše stanje, saj je delež nerealiziranih in odpovedanih vlakovnih poti izredno nizek in praktično ne dosega niti 1 odstotka. Glavni razlog za nizek delež nerealiziranih in odpovedanih vlakovnih poti se kaže v dejstvu, da se storitve prevoza potnikov v največjem obsegu opravljajo iz naslova izvajanja obvezne gospodarske javne službe prevoza potnikov v notranjem in čezmejnem regijskem železniškem prometu.

Graf 10: Realizacija dodeljenih vlakovnih poti prevoznika SŽ-PP v I. 2019:

Vir: AKOS

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

1.6. Uporabnina za dostop na javno železniško infrastrukturo

Prevozniki v železniškem prometu so zavezani plačevati uporabnino za dostop na JŽI. Z rednim mesečnim pregledom poročil o zaračunani uporabnini agencija spremlja, če je bila uporabnina vsem prevoznikom v železniškem prometu zaračunana enakopravno in v skladu z veljavno metodologijo.

Za uporabo JŽI je na letni ravni pobranih med 9 in 10 milijonov EUR (brez DDV). Praktično celoten del uporabnine je bil pobran s strani prevoznikov v tovornem prometu. Skladno z veljavno zakonodajo lahko Vlada RS s sklepom prevoznika v potniškem prometu oprosti plačila uporabnine za uporabo javne železniške infrastrukture v delu, ki se nanaša na opravljanje obvezne gospodarske javne službe prevoza potnikov v notranjem in čezmejnem regijskem železniškem prometu. Na ta način je s strani prevoznika v potniškem prometu pobranih le okoli 60.000 EUR letno za vlakovne poti, opravljene izven izvajanja OGJS.

2. Odločanje agencije v upravnem postopku

V letu 2019 ni bilo uvedene nobene upravne postopke po uradni dolžnosti, ker pri spremljanju trga, ni bilo zaznanih nobenih indicev, ki bi zahtevali intervencijo agencije. Agencija pa je v letu 2019 prejela pritožbo prevoznika zaradi, s strani upravljavca, neupravičene zavrnitve zahteve za dodelitev vlakovne poti.

Agencija je pristojna za obravnavo pritožb potnikov v železniškem prometu, skladno z evropsko Uredbo (ES) št. 1371/2007, ki med drugim določa pravice in obveznosti potnikov in prevoznikov v zvezi z:

- zagotavljanjem ustreznih informacij v primeru zamude ali odpovedi vlaka,
- povračilom cene vozovnic ali odpovedi potovanja v primeru zamude vlaka,
- odškodnino v primeru izgubljene ali poškodovane prtljage,
- zaščito in pomočjo invalidnim osebam in osebam z omejeno mobilnostjo,
- določanjem in spremljanjem standardom kakovosti, obvladovanjem tveganj v zvezi z osebno varnostjo potnikov in
- reševanja pritožb.

V letu 2019 agencija ni obravnavala pritožb potnikov.

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

3. Mednarodno sodelovanje

V okviru mednarodnega sodelovanja agencija aktivno sodeluje z Generalnim direktoratom za mobilnost in transport Evropske komisije (DG-MOVE: ENRRB, RMMS, RFC), kot neodvisen regulator s področja železniškega prometa pa je agencija v novembru 2011 postala tudi polnopravna članica združenja IRG-Rail, v okviru katerega predstavniki agencije aktivno sodelujejo v delovnih skupinah.

4. Primerjava stanja na trgu v Republiki Sloveniji z drugimi evropskimi državami

Ena izmed temeljnih nalog evropskih železniških regulatorjev je aktivno spremljanje stanja na trgu železniških storitev, saj je poznavanje razmer na trgu ključni predpogoj za učinkovito regulacijo. Skupaj z drugimi evropskimi regulatorji, člani združenja IRG-Rail¹, je agencija aktivno sodelovala pri pripravi 8. letnega poročila IRG-Rail Market Monitoring Report. Celotno poročilo, ki obravnava stanje na trgu za obdobje od leta 2012, do 2018, je objavljeno na spletni strani združenja: <https://irg-rail.eu/irg/documents/market-monitoring/260,2020.html>

Z namenom primerjave stanja na trgu železniških storitev v Republiki Sloveniji in drugimi evropskimi državami, agencija v tem poročilu objavlja le osnovne kazalnike, in sicer glede na zadnje objavljene podatke za leto 2018.

4.1. Dolžina železniškega omrežja

Železniško omrežje držav, vključenih v predmetno poročilo, meri 234.037 km. Slovensko železniško omrežje, z dolžino 1.207 km, predstavlja le 0,52 % celotnega železniškega omrežja. Za Slovenijo se po dolžini le-tega uvrščajo le še Republika severna Makedonija, Kosovo in Luksemburg. Najdaljše železniško omrežje v Evropi ima Nemčija (39.299 km), najkrajšega pa Luksemburg (271 km). Najgostejše omrežje, glede na velikost države, med državami članicami IRG-Rail ima Švica, najmanj gosto omrežje pa ima Norveška. Če pa upoštevamo gostoto omrežja glede število prebivalcev, pa imajo najgostejše omrežje države Latvija, Estonija, Švedska in Finska.

¹ Poleg držav članic EU, so v poročilo vključene države EEC in kandidatke za vstop v EU

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

4.2. Elektrifikacija železniškega omrežja

V 30 sodelujočih državah za leto 2018 je elektrificirano ca. 55 % celotne dolžine železniškega omrežja. Celotno železniško omrežje ima elektrificirano le Švica. Slovenija je s 50 % elektrificiranega svojega omrežja nekoliko pod povprečjem EU. Od leta 2014 dolžina elektrificiranega omrežja v EU počasi narašča, in sicer v povprečju za 0,6 % na leto.

Skupna dolžina železniškega omrežja EU se je od leta 2014 zmanjšala za 0,1 %, kar je posledica povečanja dolžine elektrificiranega omrežja za 2.849 km oz. za 3.072 km zmanjšanja neelektrificiranega železniškega omrežja.

4.3. Uporabnina za minimalni paket

V okviru minimalnega paketa železniških storitev držav članic IRG-Rail je bilo v letu 2018 za 17,2 milijard EUR pobrane uporabnine, kar je za 4,9 % več kot npr. leta 2017. Skoraj 90 % celotne uporabnine predstavlja uporabnina za potniški promet. Uporabnina za potniški promet je v povprečju 4,46 EUR oz. za 7,2 % več kot leta 2017. Na drugi strani pa se je uporabnina za tovorni promet od leta 2017 v povprečju znižala iz 2,81 EUR na 2,58 EUR oz. za 8,9 %. Torej znižanje povprečne uporabnine za storitve tovarnega prometa v letu 2018 ne sledi trendu glede na prejšnja leta in v glavnem izhaja iz uvedenega vladnega zmanjšanja uporabnine za prevoz tovora v Nemčiji, v vrednosti 350 milijonov evrov na leto, da bi preusmerili prevoz iz cest na železnice. Zaradi tega znižanja uporabnine za tovorni promet in naraščajočega trenda potniških storitev se večja razlika v povprečni uporabnini na vlakovni kilometer med storitvijo potniškega in tovarnega prometa. Cena uporabnine v Sloveniji za vlakovni kilometer v višini 1,133 EUR je pod povprečjem uporabnin ostalih držav članic IRG-Rail.

4.4. Število prevoznikov v železniškem prometu

Število prevoznikov je pomemben kazalnik razvoja konkurence na trgu prevoznih storitev. Daleč največje število prevoznikov, kar 330, ima Nemčija. Sledi ji Češka, s skupno 102 prevozniki.

V primerjavi z letom 2017 je v 7 državah, od 31, ki so sodelovale v poročilu, prišlo do zmanjšanja skupnega števila prevoznikov, medtem ko se je v ostalih državah to število zvišalo ali pa ostalo enako. Slovenija spada med države, ki so v letu 2018 dodelili licenco novemu prevozniku v železniškem tovornem prometu.

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

4.5. Obseg opravljenega dela v železniškem tovornem prometu

Po zbranih podatkih iz 26 sodelujočih držav je bilo v tovornem prometu v letu 2018 opravljenih za 850 milijonov vlakovnih kilometrov ter 466 milijard neto tonskih kilometrov. Neto tonski kilometri so se v zadnjih 5 letih, torej v primerjavi z letom 2014, v letu 2018, zvišali za 43 milijard.

Po padajočem trendu med letoma 2014 in 2016 (-2,1 %) se je trg tovarnega prometa v notranjem prometu, v letih 2017 (+ 4,0 %) in 2018 (+ 6,2 %), izboljšal. Kljub manjšemu povečanju leta 2018, v primerjavi z notranjim tovarnim prometom, se je v istem obdobju povpraševanje po mednarodnih storitvah prevoza tovora (neto) ton / km povprečno povečalo za 3,2 %. Slednji je 228 milijard tonskih kilometrov v 22 državah. Znotraj istega vzorca držav je bilo v letu 2018 prevoženih 225 milijard tonskih kilometrov v okviru notranjega trga tovarnega prometa.

4.6. Obseg opravljenega dela v železniškem potniškem prometu

Tudi podatki o opravljenem delu v potniškem prometu v 29 državah, ki so vključene v letno poročilo, kažejo stabilno rast. Ta se kaže tako v opravljenih vlakovnih kilometrih, kot tudi v opravljenih potniških kilometrih prevoznikov. V obdobju od leta 2014, do leta 2018 je bila na železniškem omrežju 26 držav zabeležena povprečna ca. 1 % letna rast opravljenih vlakovnih kilometrov in je v letu 2018 znašala 3,7 milijard vlakovnih kilometrov. Medtem, ko se količina potniških kilometrov povečuje na letni ravni za 2,3 % in je v letu 2018 znašala 480 milijard potniških kilometrov.

V letu 2018 je bilo, med opazovanimi državami, povprečno 134 potnikov na vlak. Ta indikator v obdobju zadnjih preteklih petih let raste. Med letoma 2014 in 2018 je bila tako povprečna letna stopnja rasti 1,5 %. Slovenija je bila v letu 2018, v segmentu potniškega prometa, kljub rasti za 0,9 % v primerjavi z letom 2017, pod povprečjem rezultatov doseženih med opazovanimi državami.

Kazalo grafov

Graf 1: Prepeljano blago na območju JŽI RS [mio ton].....	7
Graf 2: Opravljeno delo na območju JŽI RS [mrd ntkm].....	8
Graf 3: Tržni deleži prevoznikov v tovornem prometu na območju JŽI v l. 2019 glede na opravljeno delo [%].....	8
Graf 4: Tržni deleži prevoznikov v tovornem prometu v obdobju 2011-2019.....	9
Graf 5: Gibanje števila prepeljanih potnikov in opravljenega dela v obdobju 2012 - 2019.....	10
Graf 6: Število dodeljenih vlakovnih poti prevoznikom v tovornem prometu v obdobju 2011-2019: .	11
Graf 7: Realizacija dodeljenih vlakovnih poti prevoznika SŽ-TP v l. 2019:	12
Graf 8: Realizacija dodeljenih vlakovnih poti prevoznika RCC v l. 2019:.....	13
Graf 9: Realizacija dodeljenih vlakovnih poti prevoznika ADT v l. 2019:.....	13

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Graf 10: Realizacija dodeljenih vlakovnih poti prevoznika SŽ-PP v I. 2019: 14

Kazalo tabel

Tabela 1: Izdane licence prevoznikov v železniškem prometu.....	5
Tabela 2: Količina prepeljanega blaga na območju JŽI RS v I. 2019	6
Tabela 3: Obseg opravljenega dela na območju JŽI RS v I. 2019	6
Tabela 4: Delež prepeljanih potnikov z naslova OGJS in komercialnih voženj v letu 2019	9
Tabela 5: Delež opravljenega dela (v potniških km) v letu 2019	10